

מסורת הש"ס

ה (לעיל לב: ב) לקמן עה:
ה [יֵיטֵל דַּמְנָא] (ד) (חולין פט) (ותוספתא פ"ו) לקמן עד:
ה (כג);
ה (ס) תמורה י, (ו) נדה כג,;
ה ע"י מהר"ם מ"ש כאן בדברי רש"י, (ח) דף סג:;
ה (רש"י), (י) ר"ע,

תורה אור הש"ס

1. וְכָל בְּהֵמָה מִפְּקֻדֵּי פְרָשָׁה וְשִׁשְׁטֵי שָׁשֶׁט שְׁטִי פִּרְסוֹת מַעֲלַת גֵּרָה בְּבִהֶמָה אֲתָהּ תֵּאבְּלָה: בדברים יד ו

הגהות הב"ח

ה גמ' דמן טוגב בשליל כִּלְיָי וְחִטּוֹת גִּיד הַנֶּשֶׁה מִמֶּנּוּ: **ה** (ב) תוס' ד"ה א"ד וכו' ולא דוקא מ"י דליכא גמי כִּלְיָי ומיטו אִיסורי אִמְרִינן מִמֶּנּוּ:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א גמ' א"י ל"י יהודה אִיסור וכו'. כ"כ וי"א איכא אִיסור וכו'. וי"א כִּלְיָי תְּרוּוּיָהּ לִמְתָּה לִנְיָא אִיסור חֲלָל לִר"י אֲנֵל אִיסור דס איכא ודמנן לקמן דף ע"ד ע"י קורעו ומוציא את דמו וישוּעָה גִּמְמָה אִיז כְּדִמְנָן חוה שְׂדֵקָךְ רש"י כד"ה וחי כ"י יהודה וחי אִיסור חֲלָל עִיבָל דְּיוֹק וּלְתֵּי לַפֶּסֶס אִינֵי וּלְתֵּי רש"י לַפֶּסֶס אִינֵי דִּהֲלַכְתָּ כ"י יוֹחֵן ש"י ע"ד ע"כ דָּקָה הַמֵּיִר מַחֲלָה אִסוּר דמז:

רבינו גרשום

זה הכלל דבר שגופו אסור כלומר כחצלה תנן חותך מן העובר שבמעיה מותר באכילה כל האבר והעובר למא לי למיתני שאניה גופה מותר לא לאיתויי כי האי גונא דבה"ג נדניא מחותךין וקתני מותר: ותיבטי לך קדשים קלים בירושלים כלומר פרה של שלמים שמקשה לילד שהוציא עובר את ידו אם האבר מותר אם לא: מי מצטרף סימן שני לסימן ראשון ודמי כמי שהוציא לאחר שחיטה ואעפ"כ שאין מותר באכילה טהור מיד בבלה דשחיטת אברו מטהרתו אי ליא: ק"ו אם הותיל לו סימן שני לסימן ראשון כלומר בלא יוצא שחיטת אברו מטהרתו באכילה לרבנן כדחזוין במותריין לא יועיל לו לטהרה מיד בבלה ביצא: מהו לחוש לזרע. כלומר הוציא עובר את ידו והחזיר ושחט אברו דאמרין אין עצמו אסור והוציאורו חי הוליד בהמה אחרת מהו לחוש לזרעו דבמה שחברו אסור משום יוצא כן אברו של זרעו יתא אסור אם הימן הימין ואם השמאל השמאל.

דאמר רב משרשיא לרבבי האומר חוששין לזרע האב כ"י חתניה הוא וסבירא ליה דחוששין לזרע האב בפרק אותו ואת בנו: בן פקועה הבא על הבהמה. כלומר רבן פקועה ניחר בשחיטת אברו אפי' גדול וסימנין שלו קנה וגזרתי אין חושבין סימנין אלא כבשרו אין חושבין ולד שלו מצד אמו צריך שחיטה דאמר בהמה מצלייתא היא

והוא אין לו סימנין לחשוח לפיכך אין לו תקנה לולד. לא צריכא דאול אבן פקועה דכוותיה כלומר והוליד ולד שהוא יש לו תקנה דאין צריך שחיטה לא מצד האם ולא מצד האב. מאי אבר אבר מוליד. כלומר מי אמרנין אותו אבר שיצא אין מוליד אלא אבר דכוותיה אם ימין ימין אם שמאל שמאל וחתך ושרי ליה מן הולד שהוליד או דילמא מיכלבל זרעיה ואסור כוליה דאותו אבר פשיט איסוריה בכל הגוף: בהמה בעלמא לאו מכא בשר דם קאתי. כלומר מה בהמות שבעולם אינם באות אלא מבא איסורא שיש לאב של ולד חלב דם ובא מבא חלב דם ואעפ"כ שרי הולד הכא גמי אע"ג דמכא יוצא קאתי שרי הולד או דילמא תרי איסורי אמרינן כלומר מבא חלב דם שרינן אבל חלב דם ויוצא אי שרינן: ולמאן אי ל"י מאיר איסור חלב ודם כ"י כלומר דהוא משוי בן פקועה כילוד נהא ס"ל מצא בה בן ט' חי טעון שחיטה ולרבירו אסור חלב ודם איכא כשאר בהמות איסור יוצא דאע"ג הדוציא ידו לא חיישינן דלא חשוב יוצא ממחיצתו: אי ל"י יהודה איסור יוצא איכא כלומר

זה הכלל משנתינו היא: דבר שאינו גופה.

במורה מותר: **לאסויי מאי**. אי חותך מן העובר מנא ליה אלא לאו לאסויי כה"ג דנשאר מיעוט העובר בפנים ורובו ילא ממוחק: **לאסויי קוטע**. אפי' הנמנאל שלם צמעי פרה: **הוציא עוצר**. של שלמים את

להיות לו חומת העזרה מחילה להמירו

בשחיטת האס: **ותצעי** לך **קדשים** שהוציא את ידו צירושלים והחזירה להכניסו לעזרה ושחטוה ותצעי לך אליצא דמ"ד יש לידה לאצרים ולא מהניא חזרה מי מהניא ליה חומה דלא ליהוי צצר צדהא דהא חומת העיר הווא מחילה לקדשים קלים וליכא לאוקמא בשוחט שלמים צירושלים והוציא העובר את ידו לחוץ דל"כ אף הצבמה אסורה משום שוחט קדשים בצחן: **אמו הוה**. ולא חומה: **מי מנטרף סימן ראשון לסימן שני**

גרסינן. והכי מיצעי ליה סימן ראשון כשנשחטה צעור אצר זה צמוכה היה צא להמיר אף באכילה ומשיאל אין חמיכת סימן שני צא על אצר זה אלא לטהרו מידי נצלה כדלמנן לעיל) וכס"א מגע טרפה שחוטא מי מנטרף סימן ראשון שצא לו לטהר ולהמיר עס זה שאינו צא אלא לטהר להועילו מיהא לטהר הוציא ושהינא שוין צכך: **או**. דלמא כיון דיש חילוק ציניהם לא מנטרף ראשון שהוא נשחט לשני דברים עס השני שאינו אלא לטהרו מידי נצלה ואין כאן שחיטה שלמה לטהרו: **אם מנטרף סימן ראשון לשני לטהיר אכילה**. כל העוצר והצבמה

ולא אמרינן שחיטה חלוקה היא ואין שחיטה לא צו ולא צו לא תועיל לאצר לטהרו מידי נצלה: **מהו לחוש לזרעו**. של עוצר זה שהוציא ידו ונשחטה אמו והוציאורו חי וגדל וצא על הצבמה והוליד מהו שיאסר אצר כינא צו הנולד ממנו: **אפי' כן פקועה דעלמא**. שלל הוציא את ידו וגדל והוליד גמי אסור כל הולד: **דאמר רב משרשיא לרבבי האומר חוששין לזרע האב**. חנניא הוא כזאמו ואת בנו (לקמן עמ:): **אין לו חקנה**. שנגד אצוי אין טעון שחיטה כדמנן צממנא^(שם דף עד.) וכס"א שחיטת אמו מטהרתו ומנא אמו טעון שחיטה וסימניו אינן סימנין דהא פלגיה כשחוטין דמו ואי גמי ה"ל צר סימן א' וצבמה לריכה רוצ שנים: **אין פקועה דכוותיה**. דאין **ט** (והולד) טעון שחיטה אלא משום חד אצר וההוא אצר לא מישמרי בשחיטה ולנא שחיטה היא **י** ויחמך ליה האי אצר ושרין): **מנבל**

ורעיה. ומיתסר כל הולד משום אותו אצר ואליצא דחנניא קצעי לה: **לאו מכא חלצ דס**. של אצוה קאמי שאף החלצ והדס הולידו: **פרי איסורי אברין**. דשרי אצל חלצ ודס ויונא לא: **ונמאן**. איכא חלמא: **אי לרי"מ**. דאמר אִיסור חֲלָל נִשְׁלַח כִּלְיָי וְחִטּוֹת דִּלְקַמֵּן: **איסור חלצ דס איכא איסור יונא לינא**. דהא לרי"מ שפנים טעון שחיטה דקדמי מתניתין **(שם)** ומנא צה בן תשעה חי טעון שחיטה הלכך ה"ל כשאר צבמה: **ואי כ"י יהודה**. צר פלוגמיה דאמר אין טעון שחיטה מה שפנים ואיכא אִיסור יוֹנָא שאין לו הימיר אִיסור חֲלָל לינא: **נוהג בשליל**. גיד הנשה וחלצו של שליל אסור: **אנא**. הא לא קמייצעי ליה דכל מכא לא אמרינן דליתסר משום שצא מכא אִיסור: **אס חלצו**. אס נקצה היא וילדה והרי היא חולצת חלצה מהו באכילה והיינו לזרעו דקאמר שאין החלצ צא עד שתלד: **צבמה צבמה**. שדיא צבמה דרישא אצבמה דסיפא ודרוש הכי צבמה הנמנמנא צבמה מחלכו: **אנא מעפסה**. הוציא ושליל קרוי צבמה: **ימירו**. אס הביא צבמה חולין אכל צבמה קדשים מעוצרת ואמר הרי זו ומותרת עובר שז לו תהא תמורה דהא גצי תמורה צבמה כתיב (ויקרא כ) ואס המר ימיר צבמה צבמה: **אין ממירין**. כלומר אס המיר אין מומר דכל ממירין דתמורה עיצדד הוא כדלמנן בשמעמא קמיימא דפרקא קמא **(לעיל ב.)**: **לא אצרינן צעוצרינן**. אצר צבמת חולין זו תמורה תחת עוצר צבמת קדשים זו: **ולא עוצרינן צאצרינן**. עוצר צבמת חולין זו תמורה צרגלה של צבמת קדשים זו: **ולא עוצר ואצר צשלמים**. אלמא לאו צבמה מיקרי: **אנא**. לאו מצבמה נפקא אלא מכל נפקא והכי דריש כל מפרסת פרה צבמה תאכלו כלומר כל אשר מנמנא צבמה אכול: **אוסה תאכלו כשהיא שלמה**. אכול כל הנמנאל צמוכה אצל כשהיא חסרה שהנמנאל צמוכה מגופה הוא שנחסר ממנה לא תאכל הנמנאל: **אנא מעפסה**. דדרשת כל צבמה:

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

סמ.

ותבעי דך קדשים קלים בירושלים. רצ חנניא הוה מיציע ליה צעורה משום דחשיצה מחילה יותר אפי' לענין שחיטת קדשים קלים ומיהו צנולד כולו צעורה לא קא מיציעי ליה דפשיטא דטעון שחיטה: **דאתא אבן** פקועה דכוותיה. שיש צו אִיסור יונא צמד אצר: **אין דלמא תרי איסורי**

אמרינן. לאו דוקא תרי **(י)** אִיסורי אמרינן דאיכא גמי אִיסור גיד הנשה: **תלתא לא אמרינן**. תימנה מאי קמייצעי ליה והא קי"ל **(לעיל דף נח.)** דזה חוה גורס מותר: **אלמא א"ר יוחנן** השוחט בהמה ומצא בה דמות יונה אסור

באכילה בעינין פרסות וליכא. נראה דוקא נקט דמות יונה שהוא אסור גם כשיאל לאויר העולם לפי שאינו מתקיים אצל מנא צה צבמה גמורה שראוי להיות מומר ורגליה רגלי יונה או שאין לה רגלים כלל מותרת דלא ממעט ר' יוחנן מידי שראוי להיות מותר כשיאל לאויר העולם דההיא חשיב כמפרים פרסה להיות ניתר בשחיטת אמו כמו שחשבו כמפרים פרסה כשיאל לאויר העולם דלא על חסס תפס ר' יוחנן דמות יונה ולא נקט עוצר שרגליו דמות יונה או עוצר שאין לו רגלים וכי פריך קלטו צמעי אמו ליתסר אליצא דרצי שמעון דוקא פריך דאסר ליה כשיאל לאויר העולם כדפרישית לעיל:

	
האומר חוששין לזרע האב בן פקועה הבא על הבהמה מעלייתא הולד אין לו תקנה לא צריכא דאול אבן פקועה דכוותיה מאי אבר מוליד אבר וחתךך ליה ושרי או דלמא מבבלב זרעיה הדר אמר פשיטא דמבבלב זרעיה דא"כ סומא יולד סומא וקיטע יולד קיטע אלא פשיטא דמבבלב זרעיה והכי קמייבעיא לן בהמה בעלמא לאו מכא חלב ודם קאתיא ושריא הכא גמי לא שגא או דלמא תרי איסורי אמרינן תלחא לא אמרינן ולמאן אי לרבי מאיר איסור חלב ודם איכא איסור יוצא ליכא א אי לרבי יהודה איסור יוצא איכא איסור חלב ודם) ליכא ב דתנן ה (ג) גיד הנשה נוהג בשליל וחלבו אסור דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר אין נוהג בשליל וחלבו מותר אלא כל מכא לא אמרינן דשרי והכי קמייבעיא לן מהו לגמוע את חלבו חלב דעלמא לא כאבר מן החי דמי ושרי האי גמי ל"ש או דלמא התם אית ליה תקנתא לאיסוריה בשחיטה הכא בלית ליה תקנתא לאיסוריה בשחיטה תיקו: חותך מעובר וכו': מנלן דכתיב יוכל בהמה מפרסת פרסה וגו' בהמה בבהמה לרבות את הולד אלא מעתה ימירו בו אלמא ט תנן אין ממירין לא אברין בעוברין ולא עוברין באברין ולא אברין ועוברין בשלמין ולא שלמין בהן אלא אמר קרא יוכל בהמה לרבות את הולד אי הכי אפילו חותך מן הטחול ומן הכליות גמי אלמא תנן חותך מן העובר שבמעיה מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה אמר קרא אותה שלמה ולא חסרה אלא מעתה השוחט את הבהמה ומצא בה דמות יונה תשתרי אלמא י אמר רבי יוחנן השוחט את הבהמה ומצא בה דמות יונה אסור באכילה בעינא	

אברין כ"י כלומר לא אברין דבהמת קדשים בעוברין דחולין ולא עוברין דקדשים באברין דבהמת חולין ולא אברין ועוברין בשלמים ולא שלמים באברין ועוברין. כלומר אם היתה בהמת קדשים מעוצרת ונחתך מן העובר שבמעיה רוצה להמיר אותו עובר חסר העובר והאבר שנחתך ממנו בשלימין עוברין דחולין אין יכול להמיר ולא עוברין שלימים דקדשים בעובר חסר ובמה שנחתך ממנו לפי שאין חשוב בהמה על הכל: אלא אמר קרא כל בבהמה לרבות את הולד. כלומר לא תימא בהמה בבהמה דאניו חשוב בהמה האבר ועובר אלא אימא כל בבהמה לרבות את הולד והכי קא דרשינן כל בבהמה תאכלו: אי הכי אפי' חותך מן הטחול. כלומר אפי' חותך מן הטחול ומן הכליות של בהמה **ה** הוא ובהמה מותר באכילה אלמא תנן מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה כלומר הבהמה **ו** והטחול והכליות הכל אסור באכילה: אלא כעתה השוחט את הבהמה ומצא בה דמות יונה תישתרי. השתא דאמרת כל בבהמה תאכלו מצא בה דמות יונה תישתרי:

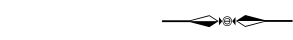
אברין כ"י כלומר לא אברין דבהמת קדשים בעוברין דחולין ולא עוברין דקדשים באברין דבהמת חולין ולא אברין ועוברין בשלמים ולא שלמים באברין ועוברין. כלומר אם היתה בהמת קדשים מעוצרת ונחתך מן העובר שבמעיה רוצה להמיר אותו עובר חסר העובר והאבר שנחתך ממנו בשלימין עוברין דחולין אין יכול להמיר ולא עוברין שלימים דקדשים בעובר חסר ובמה שנחתך ממנו לפי שאין חשוב בהמה על הכל: אלא אמר קרא כל בבהמה לרבות את הולד. כלומר לא תימא בהמה בבהמה דאניו חשוב בהמה האבר ועובר אלא אימא כל בבהמה לרבות את הולד והכי קא דרשינן כל בבהמה תאכלו: אי הכי אפי' חותך מן הטחול. כלומר אפי' חותך מן הטחול ומן הכליות של בהמה **ה** הוא ובהמה מותר באכילה אלמא תנן מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה כלומר הבהמה **ו** והטחול והכליות הכל אסור באכילה: אלא כעתה השוחט את הבהמה ומצא בה דמות יונה תישתרי. השתא דאמרת כל בבהמה תאכלו מצא בה דמות יונה תישתרי:

אברין כ"י כלומר לא אברין דבהמת קדשים בעוברין דחולין ולא עוברין דקדשים באברין דבהמת חולין ולא אברין ועוברין בשלמים ולא שלמים באברין ועוברין. כלומר אם היתה בהמת קדשים מעוצרת ונחתך מן העובר שבמעיה רוצה להמיר אותו עובר חסר העובר והאבר שנחתך ממנו בשלימין עוברין דחולין אין יכול להמיר ולא עוברין שלימים דקדשים בעובר חסר ובמה שנחתך ממנו לפי שאין חשוב בהמה על הכל: אלא אמר קרא כל בבהמה לרבות את הולד. כלומר לא תימא בהמה בבהמה דאניו חשוב בהמה האבר ועובר אלא אימא כל בבהמה לרבות את הולד והכי קא דרשינן כל בבהמה תאכלו: אי הכי אפי' חותך מן הטחול. כלומר אפי' חותך מן הטחול ומן הכליות של בהמה **ה** הוא ובהמה מותר באכילה אלמא תנן מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה כלומר הבהמה **ו** והטחול והכליות הכל אסור באכילה: אלא כעתה השוחט את הבהמה ומצא בה דמות יונה תישתרי. השתא דאמרת כל בבהמה תאכלו מצא בה דמות יונה תישתרי:

יא א מ"י פ"ב מהלכות אבות העומאה הל' ט: יב ב מ"י פ"ה מהלכות מאכלות אסורות הל' יב סמג לאוין קלו טושי"ע י"ד סי' יד סעיף ה: יג ג מ"י פ"א מהלכות תמורה הלכה טז: יד ד מ"י פ"א מהלכות מאכלות אסורות הל' ז סמג לאוין קלב טושי"ע י"ד סי' יג סעיף ה:	
--	--

הוציא עובר את ידו בין סימן לסימן מהו. סימן ראשון נשחט להמיר ולטהרה וסימן שני לא צא לחטוא אצר אלא לטהר (רע"ב ב.). לרביר האומר חוששין לזרע האב. מנאל הווא כזאמו ואת צט דקאמנ טיבא צוכרים (דקטון טה:). אין לו תקנה. הסרי הווא כמי שאין כזאמו ואת צט דקאמנ טיבא, חוששין השני שחוט ושומד שחיטה טיבא שחיטה טיבא גו, וצבמה צמד סימן לא ממשכרה, והאי קימנא צמנא לא מנטרף לקמא. שאין לך שיהיה גדולה מזו, שהלשון שחוט משטול (דקטון טה:). נוהג בשליל. כן תפסע מי הנמנאל צבמה (דקטון צ:). אצרים לא אברין בעוברין. אצרים דחולין בעוברין דקדש, שסא אסר תהא רגל צבמה זו תמורת עובר הקדש צממעי צבמה זו אין הקדושה חלה על האצר (תמורה י.). ולא עוברין באברין. שסא אסר הכי עוצר צממעי צבמה חולין זו תמורת רגל צבמה קציט זו אין העובר קדש (שם). ולא אברין ועוברין. דחולין בשלמים דקדש (שם). ולא שלמין. דחולין נאצרינן ועוצרינן דקדש (שם).	
--	--

רבינו גרשום (המשך) ל"י יהודה דאמר עובר ירך אברו ושחיטת אברו מטהרתו מחיצת עובר אמו הוא לזרעו איסור יוצא איכא איסור חלב ליכא דחלבו איך עשוי חלב דאניו חשוב בהמה (כל הכל) [כלל]: והכי קא מיבעיא ליה מהו לגמוע את חלבו כלומר מה דבעא מהו לחרש לזרעו לא בעי לענין ולד שירצא ממנו לזרעו איסור יוצא אלא איסור חלב ליכא דחלבו לגמוע חלבו דחלב חשוב אבר מן החי דמי ושרי האי גמי לא שניה או דילמא התם אית ליה תקנתא לאיסורא בשחיטה אבאכר מן החי לכי שחיט ליה הוי מותר: הכא לית ליה תקנתא לאיסורא בשחיטה דאיסור יוצא לית ליה תקנתא בשחיטה: חותך מן העובר שבמעיה מותר באכילה. כלומר העובר מותר ומה שנחתך ממנו מנא לן דכתיב כל בהמה מפרסת פרסה כלומר בבהמה לרבות את הולד ומה שנחתך ממנו לזרעו ואלו בהמה מעלת גרה ולמה אנו דורשין תחלה בבהמה שאנו דורשין תחלה וסוף וכל בהמה מעלת גרה בבחיטה אבאכר מן החי בבמה: אלא מעתה ימירו אבר מן החי לזרעו דקריית להו תקנתא האבר ועובר שנחתך ממנו ימירו בו דכתיב אם המר ימיר בהמה בבהמה אלאה תנן אין ממירין

^[1] נראה דל"י של צבמה עממה תהא מותר באכילה. (ג) חזון מוין דאס נסבור דגס הצבמה אסורה משום טרפה דהוי תניקב מנא מקשה כהן א"יה אפילו חותך וכו' הא גלגליה אסור משום טרפה וכו"ש